

ЕТНОПОЛИТИЧКИ АМБИ

"Очигледно кризата сè уште трае и со ова се прави обид за нов договор, различен од Охридскиот. Ако тој беше резултат на војната против македонската држава, сега со мирни средства се настојува да се постигне нов договор", смета академик Блаже Ристовски.

"Затоа мислам дека по сите уставни и законски норми тие не би требало да разговараат за делби на територии и за вакви работи што не се во надлежност на политичките партии. За тоа би требало да има изјаснување на народот, а народот во општините го кажа своето изјаснување и тоа треба се послуша. Тоа едногласно е прифатено од Форумот, референдумите мораат да се почитуваат", оценува академик Ристовски.

Пишува:
Кокан СТОЈЧЕВ

Форумот на независните македонски интелектуалци се противи на сегашниот начин на прекројување на локалните меѓи во Република Македонија кои по пат на политички и етнички пазарлак се исцртуваат во дуќанот на СДСМ и ДУИ. Затоа предлагаат во интерес на навременото донесување на Законот за финансирање на единиците на локалната самоуправа и за спроведување на локалните избори во предвидениот рок, тие да се спроведат без промена на постојната територијална организација, или само со укинување на руралните општини кои објективно не ги исполнуваат условите за опстанок како одделни самостојни единици.

Независните интелектуалци сметаат дека по донесувањето на Рамковниот договор многу агресивно и осмислено се преекспонира една национална заедница за сметка на другите. Во последнава деценија во земјава во судир се две спротивставени национални доктрини и политики. Едната, којашто е уставно нормирана и го афирмира граѓанскиот концепт на државата во која пред сè сите треба да се чувствуваат како слободни, рамноправни граѓани и автономни личности и другата, која во името на борбата за човекови права, сè повеќе врши етничка мајоризација и со тоа

води кон постепено разграничување со македонскиот народ и со другите етнички заедници. За жал, констатираа во Форумот, сето ова доаѓа во мигот кога се расправа околу Законот за локална самоуправа. Така, наместо секоја територијална единица да се издигне во самостоен субјект на економски, просветен и културен план, се одвиваат негативни тенденции на присоединување на одделни рурални средини кон урбаните, со што тие тежнеат да станат етнички хомогени, а албанската етничка заед-

ница да се здобие со мнозинство и притоа да стане двојазична. Враќањето на етничкиот модел и настојувањето по секоја цена да се воведат двојазичност на целата територија водат кон бинационална држава, поделба, кантонизација, федерализација и неминовно распаѓање на државата, сметаат во Форумот.

ПРОМОТОРИ

Идејата која интелектуалците се обидуваат да ја екс-

ЦИИ ВО КУКАВИЧКО ЈАЈЦЕ

- "Суштински гледано ова што сега се случува во ваквите нагодби е што директно се спротивставува на духот на Рамковниот договор, бидејќи во еден од постулатите на Договорот стои дека нема територијални решенија за етничките прашања и за етнополитичките амбиции. А токму во случајот станува збор за еден таков проект. Во ниту еден момент не е спорно дека децентрализацијата треба да се реализира. Впрочем, таа е зацртана уште во 2002 година. Но, децентрализацијата се врши во интерес на граѓаните и за да се приближи до самите граѓани, а не да биде кукавичко јајце позади кое ќе се кријат етнополитичките амбиции за нова територијална поделба која во одреден момент ќе значи негација на оваа држава. И затоа слободен сум да кажам дека отсуството на стратешка промисла, дневнополитичкиот опортунизам не значи решавање на проблемите на овој народ, без оглед на етничката припадност, не значи обезбедување мир на долги патеки, туку напротив ова што се случува значи подигнување на нивото на конфликтност, подигање на нивото на страв, подигање на нивото на фрустрации. За жал, на едната страна гледаме збунетост, од вчудовидувачката и неразбирливата леснотија како се поставуваат неразумни барања, а од другата страна се соочуваме со дневнополитичко калкуланство и опортунизам. На едната страна гледаме некаква имагинарна стратешка етноромантичарска замисла како утре треба да

понираат во јавноста и во медиумите е обид да се разбуди народот и другите граѓански здруженија и асоцијации пред законите да влезат во собраниска процедура.

- "Дозволете ни како граѓани една ваква порака да ја испратиме до Владата и до сите учесници коишто го изготвуваат овој закон - истакнува Трифун Костовски, член на Форумот - дека може да се направи една граѓанска непослушност, бидејќи објективно средините кои посебно се засегнати ги

боли, а Владата носејќи ги овие закони сè уште не е на чисто каква ќе биде реакцијата во тие општини".

Костовски вели дека не повикува на бунт, туку смета дека кој било граѓанин сака да ја зачува оваа држава, да го сочува нашиот идентитет, јазик, култура и нашата иднина.

- "Ако ми покажете - потенцира Костовски - дека каде во некој сегмент во нашето живеење постои таков принцип каде руралниот дел е промотор за економскиот развој на урбаниот дел, јас

тоа ќе го прифатам како факт. Меѓутоа, ние живееме во сосема спротивна состојба, механичките додавања и пред сè зголемувањата на општините со рурално население, на општината прво ѝ дава етнички белег со нагласена етничка припадност. И второ, сепак сè уште сметам дека урбаниот дел е тој што е носител на економскиот развој на општините".

Според Панде Лазаревски, социолог, во проблемот со кој се соочуваме постои една монструозна замена на тези.

изгледа овој дел од светот, а на другата страна гледаме пресметки како да се опстане денес, без да се размислува во крајна линија ниту за себе, ниту за своите граѓани", оценува Лазаревски.

ТЕЗИ

Академик Георги Старделов оценува дека клучното прашање е - зошто во нашата држава постојано се произведува криза и нестабилност?

- "Решавајќи една криза, произведуваме друга криза, нова криза и постојано се наоѓаме во една состојба да се дефинираме како едно општество во криза. Според тоа ние сакаме да делуваме, не од позиција на некоја деструкција, туку сакаме во првиот дел да понудиме целосна концепција. Притоа проблемот се студираше на европски план и затоа се дадени круцијалните тези за прашањето. Битното решение на Форумот е да не се менува постојниот закон за самоуправа, да се одржат избори во рамките на пос-

тојниот закон и во овој период да се оди само на елиминација на оние општини кои не се во состојба да го понесат економскиот и регионалниот развој. Тоа е главната поента на идејата на нашиот Форум. Ако се случи овој пазарлак да биде доминантен, тогаш ќе дојде до етничка идеја како водечка идеја на децентрализацијата, а тоа не е наш став. Ние мислиме дека законот за децентрализација мора да биде фактор на развојот на Републиката, а општините да ја земаат судбината во свои раце", истакна Старделов, отфрлајќи ги обвинувањата дека ставовите на Форумот содржат дипломатски реченици наместо остри критики кон официјалната политичка власт која со државата си игра руски рулет.

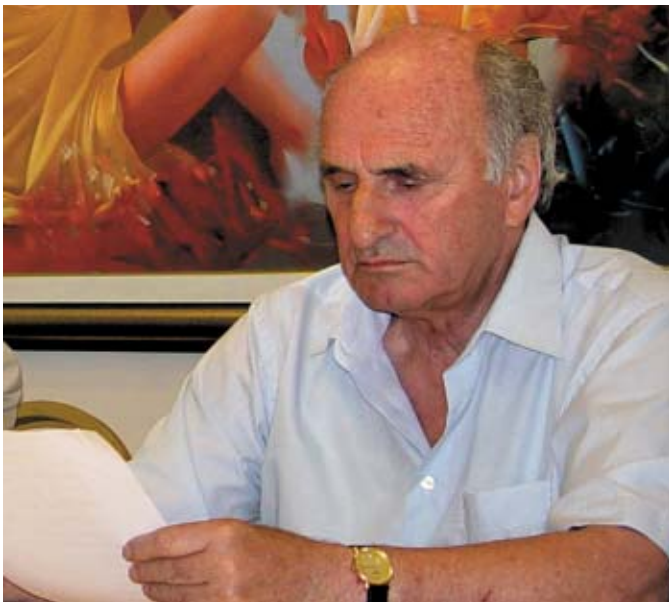
Академик Блаже Ристовски потенцира дека во текстот од заклучоците на Форумот есенцијалното мора да се бара во смислата, во прашањето како да ја организираме државата, а не како да ја поделиме.

- "За жал, некои политички субјекти си зедаа и таква

"Што ние инсистираме? Дајте четири нови години да останат работите така како што се. Со старата територијална поделба, но да се децентрализираат односите. Фактички, финансискиот дел да се префрли од државата кон општините, односно граѓанинот да може сам да има увид каде се трошат тие средства и кои се приоритетите во општината. Трето, што е најбитно, а тоа е дека четирите години не се голем период, бидејќи доверба ниту се купува ниту се продава. Тоа нешто се стекнува. Дајте тој економски просперитет да биде мотив за евентуална нова територијална поделба", објаснува Костовски.

слобода, дури надвор од уставни рамки, да разговараат за територијални меѓи и за давање или не на одредени општини, односно градови за присоединување или неприсоединување кон досегашните општини. Затоа нашата мисла беше за сега да одиме на таа децентрализација што е европски процес, а да оставиме подоцна во порелаксирачки околности да се направи она што е неопходно да се направи за подобро функционирање на животот во општините, воопшто во системот, во организацијата на локалната самоуправа. Велите зошто не беа повикани новинари и што сме дискутирале? Ние на седниците сме дискутирале за суштествени работи како што е споменатото прашање за јазикот, а со него е територијата и прашањето дали станува збор за преговори на етницитети или станува збор за договори за функционирањето на локалната самоуправа? Во тоа е суштината која автоматски го покренува прашањето за сегашната состојба на територијата на РМ. Беше дури изне-

сувано прашањето зошто сè уште не можеме да го пуштиме возот до Кичево? Зошто ноќе не може да се патува по таа магистрала? Зошто добар дел од тие села и региони од РМ се омеѓени? Зошто се недостапни за добар дел од граѓаните на РМ? Дали не се врши, или некаде е извршено етничко чистење? Колку тоа е слично со косовскиот случај? Дали можеме со воведувањето на двојазичноста да очекуваме и таква локална самоуправа во град Скопје? Дали пет седмини од градот ќе мора да се префрлат кон овие две седмини на градот Скопје, отаде Вардар за да се направи едно етничко чистење на Скопје? Тоа се ужасни помисли кои кај нас во Форумот не можеа да се запрат. Но, сметаме дека во овој момент треба да укажеме на сериозноста на работите и на патот кон кој треба да тргнеме. На европскиот начин на решавање на работите, а не една задоцнета балканизација", истакна академик Ристовски образложувајќи ги заедничките ставови на Форумот на независните македонски инте-

"Не држи постојаното обвинување на меѓународната заедница за чекорите што ги презема власта", коментира Лазаревски во врска со прашањето зошто македонската Влада нема цврст став за улогата, односно за мешањето на меѓународниот фактор во односите во земјата. Ако вие треба да бирате меѓу некој кој има став и е подготвен да го материјализира и тоа го прави, и некој кој постојано се повлекува, бидејќи нема храброст да го демонстрира својот став, тогаш најверојатно ќе се определите да работите со оној со кого можете - кој има став. Проблемот е кај нас, бидејќи нашата Влада, и за жал и претходната и оваа, не се способни, или не сакаат или немаат став во врска со прашањата, надвор од она што претставува вербално произнесување. Затоа да не ја обвинуваме меѓународната заедница за тоа што нашето политичко водство не е способно тоа да го направи".

лектуалци кои го критицизираат начинот на кој СДСМ и ДУИ се пазарот околу паке-

тот закони за децентрализација и новата територијална поделба во земјава.

RADIO TAXI
Пулстарс
9177